

La fal·làcia de la “nova dreta independentista”

El detonant que ha polititzat, un cop més, la palestra de la cosa pública catalana ha estat la polèmica del Fossar de les Moreres. El passat 11 de febrer l'Ajuntament de Barcelona va haver de retirar una *performance* artística que ell mateix havia encarregat per ser instal·lada al Fossar. L'obra dels estudiants de belles arts de la Universitat de Barcelona jugava amb el significat del festival Llum BCN i la visualització dels sense sostre. Així, mostrava carretons de compra

BORJA
VILALLONGA
@vilallonga

amb fogons de gas. L'emplaçament escollit va ser el detonant d'una gran campanya crítica per la retirada de l'obra. Les xarxes socials s'han convertit en l'altaveu popular i populista d'expressió política –amb l'abrupta immediatesa i xoc dialèctic. La reacció política representativa sol seguir l'explosió d'internet. El resultat va ser la retirada, enmig d'un grup de detractors que havien acudit a la “crida per defensar el Fossar”. Això s'afegia al ja famós enderroc popular-vandàlic de l'estàtua equestre de Franco situada davant el Born Centre Cultural.

Els periodistes Oriol Güell, d'*El País*, i Roger Palà, de *Crític* han publicat sengles peces en les quals denuncien l'articulació d'una "nova dreta independentista catalana". Aitor Carr, politòleg especialitzat en extrema dreta i part del govern de Colau, va encendre el foc en una denúncia al Facebook. L'intent dels seus autors és el de demostrar que l'independentisme ha generat una (extrema) dreta populista a l'estil de Trump i l'*alt-right* –*alternative right*, eufemisme que encobreix racistes i neonazis– dels Estats Units. Palà fa un pas més i desenvolupa la idea. Sosté que és una dreta que es fonamenta en postures nacionalistes, classistes, masclistes i racistes. La identificació entre activisme a les xarxes socials, grup d'opïnadors catalans i extrema dreta populista i independentista crea una impactant estigmatització de consum polític massiu.

La noció de "nova dreta independentista" s'articula en gran part en la necessitat de concebre un moviment de fons que Palà vincula als anys d'oposició de Convergència i Unió contra el Tripartit. En una barreja de fil continuador complex, Palà uneix el documental *ConfidencialCAT* ideat pel convergent David Madí amb el Camamilla Party –adaptació catalana del moviment populista conservador americà Tea Party. Semblantment, connecta una hipotètica Obamafòbia a una Colaufòbia. La base de tot plegat s'edifica en un activisme digital independentista que s'emmirallaria en Trump i el seu moviment populista. Això no obstant, Palà ofereix un seguit de noms de plomes catalanes que representarien aquesta *alt-right* catalana, malgrat que tots ells pertanyen a l'escola neoliberal.

El devessall de noms i informació que s'ofereixen en l'article de Palà serveixen per donar una major dimensió a dos fenòmens de gran profunditat històrica en la qüestió catalana: les guerres d'identitat i la disjuntiva nació o revolució. No és banal que el govern municipal de Colau hagi emprès polítiques controvertides en els llocs de memòria del nacionalisme català com el Born i el Fossar. En tant que llocs de memòria, representa-

"ÉS LA PREMSA PROPERA A L'ÒRBITA D'AQUESTA ESQUERRA CATALANA –LA QUE HA GESTIONAT BARCELONA, DELS GOVERNS SOCIALISTES AL GOVERN DELS COMUNS– LA QUE HA RESPONST A LES GUERRES D'IDENTITAT AMB LA CARACTERITZACIÓ D'UNA HIPOTÈTICA 'NOVA DRETA INDEPENDENTISTA'"

cions nacionals amb mite i ritual, qualsevol intervenció s'ofereix a la dialèctica. El combat retòric és inevitable, agre i polaritzador. Generalment, el xoc hauria de provenir de les dues grans narratives identitàries: espanyolisme i catalanisme. Tanmateix, les batalles del Born i el Fossar han vingut més aviat d'una part de l'esquerra catalana. És l'esquerra que ha gestionat Barcelona, dels governs socialistes al govern en coalició dels *Comuns*. És, justament, la premsa propera a l'òrbita d'aquesta esquerra catalana la que ha respost a les guerres d'identitat amb la caracterització d'una hipotètica "nova dreta independentista". Com explica Jordi Borràs en un article a *Fot-li Pou*, "qui s'atreveix a qüestionar-lo [l'Ajuntament] és un cadell de la dreta nacionalista".

Quan l'esquerra catalana intervé en les guerres d'identitat espanyoles sorgeix una nova dicotomia: la de l'oposició de la nació a la revolució, això és, de la qüestió nacional a la qüestió social. Davant la definició d'una suposada "nova dreta independentista", el missatge d'aquesta esquerra catalana que no s'identifica plenament amb els postulats del moviment independentista articulats en l'arc parlamentari de Junts pel sí i la CUP, pressiona políticament tant ERC com la CUP perquè prenguin partit. Les forces de l'esquerra independentista han de triar. Poden alinear-se amb la "nova dreta independentista", acusada de ser classista, masclista i racista, i que s'atrinxera als llocs de memòria catalanistes. O

poden ara amb l'esquerra catalana crítica de la retòrica nacionalista, però amb qui comparteixen ideologia social.

Un element nou de gran distorsió en l'equació és l'assumpció que la "nova dreta independentista" és la versió catalana de l'*alt-right* americana. Parlar de l'*alt-right* és parlar de Richard Spencer, de reaccionarisme, de racisme, de supremacia blanca, antisemitisme i neonazisme. És una amalgama que va donar suport a Trump i el seu moviment populista en les eleccions. A la nova administració Trump, hi té el puntal de Steve Bannon, cap estratègic de la Casa Blanca. La hipòtesi de Carr, Güell i Palà no aconsegueix demostrar amb proves que aquesta part de l'independentisme conté un discurs com el de l'*alt-right* o que s'hi assembla. Paradoxalment, hi ha un silenci sobre el franquisme i el neonazisme incrustat a l'extrema dreta espanyolista i als actes de Societat Civil Catalana que Jordi Borràs ha documentat tan acuradament als seus llibres.

En darrer lloc, hi ha l'acusació de populisme. Un cop més, es torna a Trump. En realitat, tot el moviment independentista –d'esquerres o de dretes– és un moviment populista. Fer aquesta afirmació no suposa una càrrega negativa. Més enllà de l'estigmatització del populisme avui, els Estats Units van poder arribar a tenir un candidat demòcrata populista (i socialista), Bernie Sanders. L'esquerra independentista recorre al populisme. Tota política avui passa per les xarxes socials i la seva dialèctica de la immediatesa –que nodreix populisme. Les grans manifestacions de l'Onze de Setembre són populistes. El centre-dreta català també ha adoptat el format populista. Com els *Comuns* en la seva estratègia de construir un espai polític d'esquerra sobiranista ambivalent.

Com diu Xavier Antich en una entrevista recent a *Crític*, "les paraules poden ser extraordinaris instruments de violència, de discriminació i d'exclusió". La hipòtesi de la "nova dreta independentista" n'és el darrer exemple.